



انتخابات ترکیه؛ فرصت و تهدید همزمان برای اردوغان

انتخاب مستقیم رئیس جمهور ترکیه فردا یکشنبه همانقدر که می تواند نقطه عطف حیات سیاسی آن کشور باشد، پتانسیل تنش هایی بی سابقه را هم دارد و فضای سیاسی ترکیه همزمان با تحول تاریخی رگه هایی از آتش زیر خاکستر را نیز نشان می دهد.

انتخاب مستقیم رئیس جمهور ترکیه فردا یکشنبه همانقدر که می تواند نقطه عطف حیات سیاسی آن کشور باشد، پتانسیل تنش هایی بی سابقه را هم دارد و فضای سیاسی ترکیه همزمان با تحول تاریخی رگه هایی از آتش زیر خاکستر را نیز نشان می دهد. درست است که ترکیه در دوران اردوغان و صدرنشینی سیاسی حزب اسلامگرای عدالت و توسعه، به اذعان بسیاری از ناظران رونق و شکوفایی اقتصادی قابل ملاحظه ای را شاهد بوده است، این نیز صحیح است که به مدد همین توفیق ها، عدالت و توسعه توانسته است پایگاه نسبتاً مطمئنی را برای خود در افکار عمومی بخش عمده ای از جامعه ترکیه دست و پا کند، اما در شاخص های توسعه سیاسی با تهدیدهایی روبرو است که گفته می شود پاشنه های آشیل جدی برای نخست وزیر خیز برداشته به سوی ریاست جمهوری و هم حزبی هایش است. مردم ترکیه فردا یکشنبه 10 اوت/19 مرداد، به پای صندوق های رأی می روند تا برای اولین بار، رئیس جمهور خود را مستقیماً با آراء خود انتخاب کنند.

درست است که ائتلاف های آشکار و پنهان، برگ برنده ای برای پیروزی رجب طیب اردوغان است، اما با توجه به طرح مسائلی همچون استفاده نخست وزیر عدالت و توسعه ای از ابزارهای دولتی و عمومی در انتخابات، این موضوع می تواند زمینه مخالفت معارضان اردوغان و توجیه اتهام علیه وی را نیز فراهم کند،

به گزارش خبرگزاری فارس، نزدیک به 53 میلیون نفر می توانند در این انتخابات که می تواند آغاز تاریخی جدید در صحنه سیاسی ترکیه باشد، شرکت کنند.

برای پیروزی در انتخابات دهم اوت (19 مرداد) یک نامزد باید اکثریت مطلق آرا یعنی بیش از پنجاه درصد آراء را کسب کند. اگر هیچ نامزدی موفق نشود، دور دوم انتخابات دو هفته بعد در 24 اوت میان دو نامزد با بالاترین آراء برگزار می شود. دوران ریاست جمهوری ترکیه پنج ساله است.

انتخابات در ساعت هشت صبح به وقت محلی (ساعت پنج به وقت گرینویچ) آغاز شده و در ساعت 17 به وقت محلی (ساعت 14 به وقت گرینویچ) به پایان می رسد.

از نظر بسیاری، نتیجه انتخابات که شاهد رقابت سه نامزد، یعنی «رجب طیب اردوغان» نخست وزیر فعلی، «اکمل الدین احسان اوغلو» نماینده معارضان و «صلاح الدین دیمرتاش» رئیس حزب «صلح و دموکراسی» نماینده کردهای ترکیه است، از پیش روشن است و اردوغان پیروز این انتخابات است، اما نباید چند احتمال تعیین کننده در روند سیاسی این کشور و اتفاقات محتمل پیش بینی نشده در این باره را نادیده گرفت.

جرقه های طرح تخلف

همانطور که خیلی ها نتیجه انتخابات را از پیش روشن می بینند، بسیاری نیز این انتخابات را نابرابر می دانند. کمال کلیچدار اوغلو رهبر حزب جمهوری خواه خلق، پیش از این در مصاحبه ای با روزنامه الاخبار لبنان اعلام کرده بود که رسانه های مستقل جایشان در فضای انتخاباتی خالی است و حتی رجب طیب اردوغان از اموال دولتی و مالیات های مردمی برای تبلیغات انتخاباتی خود استفاده می کند.

«عباس اصلان» تحلیلگر سیاسی ترکیه ای نیز به الاخبار می گوید: اردوغان همه امکانات کشورش را از هواپیما و بالگرد گرفته تا دستگاه های امنیتی و نظامی را به خدمت گرفته است. بر رسانه ها نیز تقریباً سلطه کامل دارد، از جمله تلویزیون رسمی که دیگر سخنگوی وی شده است.

گفته می شود اردوغان علاوه بر اینها، از حمایت جمعیت ها و انجمن های دینی و اسلامی نیز برخوردار است. البته جز جماعت هایی که مورد حمایت جماعت فتح الله گولن، هستند؛ کسی که در ماه های اخیر بشدت با اردوغان اختلاف پیدا کرده است.

همانطور که خیلی ها نتیجه انتخابات را از پیش روشن می بینند، بسیاری نیز این انتخابات را نابرابر می دانند. کمال کلیچدار اوغلو رهبر حزب جمهوری خواه خلق، اعلام کرده بود که رسانه های مستقل جایشان در فضای انتخاباتی خالی است و رجب طیب اردوغان از اموال دولتی و مالیات های مردمی برای تبلیغات انتخاباتی خود استفاده می کند.

جمعیت تاجران و صنعتگران مستقل (موسیاد) که پیش از این نیز بر اساس گرایش های دینی برای رقابت با جمعیت تاجران و صنعتگران ترکیه (توسیاد) شکل گرفته است، از اردوغان حمایت می کند.

علاوه بر این، اردوغان اخیرا پس توافق با کردها، حمایت حزب «کارگران کردستان» را نیز به نظر می رسد تا حدی به دست آورده است.

درست است که این ائتلاف های آشکار و پنهان، برگ برنده ای برای پیروزی رجب طیب اردوغان این بار در قامت رئیس جمهور ترکیه به شمار می رود، اما با توجه به طرح مسائلی همچون استفاده نخست وزیر عدالت و توسعه ای از ابزارهای دولتی و عمومی برای ائتلاف سازی و محکم کردن امکان پیروزی خود در انتخابات، همین موضوع می تواند زمینه مخالفت معارضان اردوغان و توجیه اتهام علیه وی را نیز فراهم کند، امری که نمونه هایی از آن در جریان فساد گسترده مالی چند ماه پیش مسئولان ترک، متوجه اردوغان و رفقای سیاسی او شد و اعتراض های خیابانی هم پیش از آن در ماجرای تخریب پارک گزی، عرصه را بر آنان تنگ کرد.

به هر ترتیب اردوغان 60 ساله، رئیس حزب عدالت و توسعه، حزب حاکم و نخست وزیر فعلی ترکیه، با اکمل الدین احسان اوغلو 71 ساله که نامزد توافق احزاب معارض ترکیه است و با صلاح الدین دیمرتاش 41 ساله که نامزد کردها و حزب «صلح و دموکراسی» است، رقابت می کند.

تلاش اردوغان برای تبدیل نظام پارلمانی به جمهوری

اردوغان که از سال 2003 قدرت سیاسی را در ترکیه در دست دارد، اعلام کرده که قصد دارد نظام پارلمانی را به نظام ریاست جمهور تبدیل کند؛ در مقابل، احسان اوغلو نشان داده قصدی برای گسترش اختیارات رئیس جمهوری ندارد. در واقع، اردوغان با این اقدام قصد دارد پس از پایان دوران نخست وزیری همراه با اختیارات فراوانش، قدرت سابق خود را این بار در سمتی حفظ کند که تا پیش از این به نسبت پست نخست وزیر، مقامی تشریفاتی به شمار می رفت.

احسان اوغلو رقیب جدی اردوغان

از سوی دیگر، احسان اوغلو نماینده 10 حزب معارض ترکیه نیز فاصله زیادی از حیث محبوبیت با رجب طیب اردوغان ندارد و وزن او در انتخابات محلی اخیر در مقابل اردوغان و دمترتاش روشن شد. در انتخابات محلی ترکیه که 30 مارس گذشته برگزار شد، در میان بی فروغی نماینده کردها، حزب اردوغان (عدالت و توسعه) 45.6 درصد آراء، و معارضان 44.2 درصد را به دست آوردند.

کارشناسان معتقدند، در سایه رقابتی که میان اردوغان و احسان اوغلو وجود دارد، کردها بیش از 5 تا 6 درصد آراء را به دمترتاش نمی دهند. بنابراین رقابت منحصر به اردوغان و احسان اوغلو است؛ احسان اوغلویی که اردوغان او را هدف انتقادهای خود قرار گرفته و او را متولد قاهره می داند حال آنکه همه می دانند که مصطفی کمال آتاتورک نیز زاده شهر سلونیک یونان بود. نظرسنجی ها نشان می دهد که بیش از 57 درصد علوی ها رأی خود را به رقیب اردوغان یعنی احسان اوغلو خواهند داد و احتمال می رود هر چه به ساعت آغاز انتخابات نزدیک تر می شویم این درصد بیشتر بشود.

احتمال کشیده شدن انتخابات به دور دوم

هر چند بسیاری از رسانه ها و کارشناسان اعلام کرده اند، که نتیجه از پیش معلوم است و اردوغان رأی می آورد، اما رسیدن اردوغان به کاخ «شنقایا» اینقدر هم تضمین شده نیست و این احتمال وجود دارد که کار به دور دوم کشیده شود.

به هر حال نوع سیاست داخلی اردوغان و سیاست خارجی او طرفداران و بخصوص مخالفانی دست و پا کرده است که حتی ممکن است تجمع مخالفان سیاست خارجی او را به خیابان بکشانند و حتی علیه برخی سیاستهای داخلی او از جمله محدود کردن آزادی ها مانند بستن سایت های مختلف اعتراضاتی بشود اما در هر صورت باید منتظر شد تا روز یکشنبه مردم آيا به

اردوغان رأی می دهند؟ کسی که با حزب خود وضعیت اقتصادی ترکیه را بهبود بخشید و نگاه اصلی او و حزتش به انتخابات زودهنگام پارلمانی است که اردوغان با تکیه بر اکثریت بودن حزتش در آن، چشم به اصلاح نظام پارلمانی و تبدیل آن به ریاست جمهوری دارد. (خبرگزاری ها)